

Veřejná prostranství města Karlovy Vary: Strategie koncepčního přístupu

**Závěry z diskuze KAM na MFF 01/07/2019
FILM - ARCHITEKTURA - VEŘEJNÝ PROSTOR**

pro Kancelář architektury města Karlovy Vary
zpracoval MCA atelier s.r.o.
2019

Veřejná diskuze proběhla během mezinárodního filmového festivalu dne 1. července 2019 v Kanceláři architektury města Karlovy Vary. Závěry z této debaty poslouží jako jeden z klíčových výstupů analytické fáze zpracování dokumentu Strategie koncepčního přístupu k veřejným prostranstvím Karlových Varů (zpracovatel: MCA atelier s.r.o.) a současně jako podklad pro další práci a konkrétní kroky Kanceláře. Součástí veřejné diskuze je také anketa, která dále zjišťuje postoje širší veřejnosti k festivalu a jeho vlivu na kvalitu veřejných prostranství Karlových Varů.

Hosté a vybraní účastníci diskuze:

moderátor: *Ing. arch. Kateřina Frejlichová, MCA atelier*
Petr Kropp, ředitel Kanceláře architektury města Karlovy Vary
Michal Hogenauer, filmový režisér
Tomáš Sýkora, koordinátor plánu strategického rozvoje KV
Jindřich Čermák, zastupitel města KV (ČPS)
Tereza Hadravová, Vzbudme Vary, z.s.
Rozálie Kašparová, Kancelář veřejného prostoru IPR Praha

a další

Závěry z diskuze a příležitosti pro další ročník MFF Karlovy Vary

Motivací uspořádat diskuzi na téma „*Jak může filmový festival přispět ke kvalitě veřejného prostoru Karlových Varů a jak může kvalitní veřejný prostor pomoci festivalu?*“ je aktuální práce na přípravě dokumentu *Strategie koncepčního přístupu k veřejným prostranstvím města Karlových Varů*.

MFF každoročně vstupuje do života Karlových Varů a vychyluje jej z všední každodennosti. Vnímáme MFF jako příležitost pro veřejný prostor a uvědomujeme si, že je možné řadu věcí dělat lépe nebo jinak. Zahájení debaty a pojmenování hodnot, problémů a příležitostí je začátkem této snahy. Zajímalo nás proto, jak vztah MFF a veřejných prostranství vnímají místní obyvatelé a návštěvníci.

Mezinárodní filmový festival vs. každodenní život místních obyvatel

Část obyvatel z města po dobu konání akce raději mizí, část vnímá MFF jako příliv čerstvé energie, má MFF ráda a aktivně chodí na akce, na filmy. Z hlediska veřejného prostoru z úst místních zaznívá, že jde o „cirkus, který na omezenou dobu zavítá do města, rozloží svoje náčiní, na pár dní dá nahlédnout do jiného světa a pak to zase všechno sbalí a odjede pryč“. Místní tak rok co rok čekají, co kromě kulturního programu přiveze festival za novou atrakcí. Po skončení festivalu zůstává jen určitá pachuč, kocovina, kdy se město pomalu vrací k běžnému životu. Nic trvale nepřetrvává.

I když festival město krátkodobě zásadně proměňuje, pro lidi z periferií to nic neznamená. Mimo centrum ani není na první pohled poznat, že se něco děje. Diskuze se tak stočila k pro Vary zásadnímu tématu lázeňské centrum versus zbytek města a problematice dostupnosti a atraktivity lázeňské zóny pro běžné obyvatele KV nejen v době festivalu, ale také po celý rok. Obecně panuje pocit, že lázně nejsou Vary - „tam nechodíme, jdeme tam jen, když přijede návštěva“.

Na otázku, zda MFF tuto polaritu vyvažuje a spojuje centrum s periferií, turisty s místními nebo naopak, se nedá jednoznačně kladně odpovědět. Spíše se zdá, že ji ještě posiluje - pro běžného obyvatele nemá konání MFF trvalejší hmatatelný přínos, naopak se setkává s omezeními (více aut, přelidněnost, vyšší ceny v restauracích, hluk ve večerních hodinách apod.).

Veřejný prostor je festivalem „ukrajován“

Co shodně vnímají návštěvníci i místní, je skutečnost, že se stále zmenšuje prostor, na kterém se festival odehrává. Vše se koncentruje kolem Thermalu a v centru lázeňské zóny. To má za následek přelidněnost, pocit vizuálního zahlcení i praktické kolizní situace v zúžených místech, kudy denně proudí davy lidí (i aut). Problematicky je vnímána také privatizace významných prostor pro soukromé uzavřené večírky (např. Mlýnská kolonáda).

Rozprostřít energii do širšího centra, což by odlehčilo nejnahuštěnějším oblastem a dovedlo návštěvníky do neobjevených končin, je žádoucí. Tuto roli v minulosti sehrávalo např. letní kino, které ale momentálně chátrá a v rámci festivalu se nevyužívá, což jako problém vidí opět místní i návštěvníci festivalu. Podobně by mohla do budoucna fungovat také nová hokejová aréna, která umožňuje promítání, ale během MFF se nepoužívá. Není tak nic, co by lákalo návštěvníky mimo festivalovou zónu.

Během festivalu se veřejná prostranství zaplňují dočasnými konstrukcemi a tzv. chill-out zónami, některé mají dokonce site-specific charakter a určitým způsobem pracují s kontextem místa, pro které vznikají (např. letošní Vodafone zóna u jezírka v Dvořákových sadech). Otázkou je jejich kvalita - často totiž tato místa nepřináší úlevu, protože je tam ruch, není tam stín a vyskytuje se tam obrovské množství lidí. Problematické jsou i z hlediska vztahu k již existujícím hodnotám. Letošním příkladem je lokalita u pošty - Smetanovy sady; cenná průhledová osa směrem k Alžbětíným lázním je zatarasena stánkem „bublinou“, což škodí festivalu, přitom místo by se snadno našlo jinde. Zaznělo proto, že je důležité respektovat stávající kvality města a nepřebíjet je kulisami, které nakonec znemožňují město vnímat a plnohodnotně užívat.

Dalším fenoménem je dočasné zpřístupňování a ožívování uzavřených nebo nevyužívaných objektů. Obojí má potenciál trvalejšího přesahu mimo období festivalu. Podmínkou je ale koncepční uvažování s důrazem na trvalejší kvalitu a především aktivní podíl města a architektů na přípravě festivalu.

Město je slabým partnerem festivalu

S tím souvisí další zmiňovaný a zcela klíčový problém - město se nechová jako rovnocenný partner festivalu ale spíš jen odevzdaně přečkává dané období. Dialog se zástupci festivalu a organizátory by se měl začít, a to mnohem dříve, než festival vůbec začne. Město by mělo být hráčem, který dialog vede a nastavuje pravidla.

Legislativní vakuum

Místní negativně vnímají nerovnováhu mezi tím, jak fungují Vary z hlediska povolování kulturních akcí během festivalu a mimo něj. Co během roku není možné, tak najednou v rámci festivalu jde, vše je dovoleno. Neexistuje tak slovy aktivních místních „elementární spravedlnost“, protože když se sami něco snaží organizovat v prostoru lázeňského centra, setkávají se s jednou překážkou za druhou. S legislativním vakuem během festivalu souvisí i tolerance vůči rizikům spojeným s využíváním prázdných budov k jiným účelům, než k těm, ke kterým jsou zkolaudovány. Přínosem festivalu by tak mohlo být nastavení transparentních a vyvážených pravidel využívání veřejného prostoru, použitelných během celého roku. Na druhou stranu MFF má pozitivní efekt v tom, že urychluje překonávání různých psychologických bariér - např. „naučil“ Karlovy Vary, že je normální posedávat na trávnicích v parku.

Hotel Thermal

Thermal je těžištěm a symbolem festivalu. Samostatným tématem je proto aktuální situace kolem jeho plánované rekonstrukce. Zaznělo mj., že „vlastník objektu (stát - Ministerstvo financí) ignoruje veřejný zájem a to, co by tento objekt měl přinášet veřejnému prostoru nebo jaké aktivity by měl sám generovat.“ Původní programový koncept budovy spočíval v roli celoročního kulturního centra Karlových Varů pro návštěvníky lázní i místní obyvatele. Dům býval mnohem víc zapojen do života města. Z pozice města je proto klíčové důsledně se snažit o dialog s vlastníkem nad budoucím programem budov. Vysoký potenciál z hlediska veřejných prostranství má i okolí Thermalu, mj. pro dočasné intervence, které by mohly efektivně zkvalitnit veřejný prostor i mimo období festivalu (např. betonová náplavka - kaskáda - před vstupem do Thermalu).

Další postřehy

Diskutovala se také role sponzorů festivalu v určování kvality festivalového zázemí, upozornilo se na vysoký provoz osobních automobilů v lázeňské zóně nebo na nedostatečnou infrastrukturu pro cyklisty. Návštěvníci festivalu okomentovali, že nelibě vnímají podobu restauračních předzahrádek a vizuální reklamní smog v historickém centru.

Shoda padla na tématu „jídlo“ - totiž, že místo dovezených pop-up barů a kaváren, by bylo vhodné do festivalového dění více zapojit místní podniky s přidanou hodnotou. „Nepotřebujeme dovážet pražské hipster kavárny, máme tu už svoje“.

Shrnutí hlavních témat (úkolů) k řešení:

- **zahájit za město dialog s organizátory MFF**
- **promyslet možnosti de-koncentrace festivalového centra, odlehčení přehuštěným částem a zapojení odlehlejších lokalit**
- **pokusit se z pozice KAM o participaci na přípravě festivalového zázemí a vytvoření intervence s trvalejším přínosem pro místní a celoroční kvalitu veřejného prostoru s důrazem na podpoření již existujících hodnot**
- **využít potenciál festivalu pro nastavení jasných pravidel užívání veřejných prostranství ve smyslu pořádání společenských akcí, pravidel pro kulturní zábor**